LINGO
języki nieobce

BUŁGARSKI

eBook

Rozmówki
z wymową
i słowniczkiem

wydawnictwo LINGO

Barbara Sawow, Sergiej Sawow

BUŁGARSKI

Rozmówki z wymową i słowniczkiem

Mów śmiało!

Konsultacja językowa:
Irina Sawowa

LINGO
języki nieobce

Redaktor serii: Anna Laskowska

Redakcja: Barbara Jędraszko

Korekta: Marek Kowalik

Projekt okładki serii: Klara Perepłyś-Pająk

Projekt makiety: Studio 27, biuro@studio27.pl

Zdjęcie na okładce: © Nickolay Stanev / 123rf.com

LINGO
języki nieobce

© Copyright by Wydawnictwo Lingo sp.j., Warszawa 2017

www.językinieobce.pl

Wydawnictwa Lingo szukaj też na:

ISBN: 978-83-7892-525-5

ISBN wydania elektronicznego: 978-83-7892-587-3

Skład i łamanie: Klara Perepłyś-Pająk

Spis treści

Wstęp 4

Wymowa 5

1. **Najważniejsze zwroty** 7

2. **Podróż i zwiedzanie** 16

3. **Zakwaterowanie** 35

4. **Jedzenie** 44

5. **Rozrywka i sport** 62

6. **Praca i biznes** 78

7. **Relacje międzyludzkie** 90

8. **Zakupy i usługi** 104

9. **Bank i pieniądze** 119

10. **Poczta i telefon** 128

11. **Komputer i internet** 139

12. **Zdrowie i wypadki** 146

13. **Tablice** 157

14. **Zarys gramatyki** 183

15. **Słowniczek polsko-bułgarski** 196

Mów śmiało!

Publikacja Wydawnictwa Lingo z serii „Mów śmiało!" ułatwi Ci porozumiewanie się w języku bułgarskim w każdych okolicznościach. To praktyczne rozmówki z wymową w wygodnym dla użytkownika zapisie fonetycznym, dzięki którym bez trudu dogadasz się z rodowitymi Bułgarami.

Każdy z dwunastu rozdziałów rozmówek dzieli się na trzy części.

- **Mów śmiało** – zawiera to, co najważniejsze w rozmówkach, czyli wybór najpotrzebniejszych zwrotów. Ułożone są one w porządku rzeczowym – wystarczy znaleźć ten, który pasuje do Twojej sytuacji, i już wiesz, co powiedzieć.
- **Porozmawiaj** – to krótkie, z życia wzięte dialogi ilustrujące przykładowe użycie zwrotów i wyrażeń zawartych w części „Mów śmiało".
- **Słówka** – to starannie wybrane, najczęściej używane i najważniejsze dla danego tematu słownictwo.

W **Tablicach** znajdziesz zestawienie najczęściej poszukiwanych słów i informacji. Dzięki nim szybko powiesz, jakiego koloru ubrania szukasz, podasz datę swojego przyjazdu lub zapytasz, która godzina. **Zarys gramatyki** to z kolei błyskawiczna ściąga, potrzebna zwłaszcza gdy chcesz samodzielnie konstruować wypowiedzi w oparciu o materiał zgromadzony w rozmówkach. A do czego może się przydać zamieszczony na końcu **Słowniczek**, nie musimy chyba wyjaśniać.

Z życzeniami samych miłych konwersacji

zespół autorów i redaktorów Lingo
wraz z zaprzyjaźnionymi Bułgarkami i Bułgarami

Ogólne wiadomości o języku bułgarskim

Język bułgarski jest językiem słowiańskim, podobnie jak polski. W wyniku wielowiekowej styczności z językami z krajów sąsiednich, które należą do innych grup, zanikło jednak wiele cech charakterystycznych dla języków słowiańskich (np. deklinacja, forma bezokolicznika), a rozwinęły się cechy właściwe językom niesłowiańskim (np. rodzajnik po rzeczownikach i przymiotnikach). Znaczna jest ilość zapożyczeń z tureckiego.

Alfabet i pisownia

Alfabet bułgarski to cyrylica (używany też np. w języku rosyjskim i nazywany grażdanką). Składa się z 30 liter:

Litery bułgarskie	Odp. polskie/ wymowa	Litery bułgarskie	Odp. polskie/ wymowa
а	*a*	**п**	*p*
б	*b*	**р**	*r*
в	*w*	**с**	*s*
г	*g*	**т**	*t*
д	*d*	**у**	*u*
е	*e, ie*	**ф**	*f*
ж	*ż*	**х**	*h, ch*
з	*z*	**ц**	*c*
и	*i/y*	**ч**	*cz*
й	*j*	**ш**	*sz*
к	*k*	**щ**	*szt*
л	*ł, l*	**ъ**	*a/y*
м	*m*	**ь**	*-*
н	*n*	**ю**	*ju, iu*
о	*o*	**я**	*ja, ia*

Samogłoski

W bułgarskim występuje sześć samogłosek: **а**, **е**, **и**, **о**, **у**, **ъ.** Samogłoska **ъ** nie występuje w języku polskim. Jest to dźwięk pośredni *a/y*. W transkrypcji zapisywany jest jako *y*, a w transliteracji jako *a* (np. w dokumentach). Samogłoski **е**, **и** nie zmiękczają spółgłosek występujących przed nimi (z wyjątkiem **к**, **г**, **х**), więc np. słowo **зима** czyta się nie jak po polsku zima, lecz z twardym *z*, a **ден** – nie miękko, jak po rosyjsku, lecz twardo: *den*.

Spółgłoski

Prawie wszystkie spółgłoski w języku bułgarskim wymawia się tak jak ich polskie odpowiedniki. Wyjątek to **л**. Wymowa jest tu następująca: przed samogłoskami **а**, **о**, **у**, **ъ** – jak polskie kresowe *ł* (**лодка** – *łodka* – łódka, łódź); przed **е**, **и** – jak polskie *l* (**легло** – *legło* – łóżko); przed **ю**, **я**, **ьо** – jak polskie zmiękczone *l*, jak np. w słowach filia, milion, Juliusz.
W pisowni bułgarskiej występuje litera **щ**, która jest odpowiednikiem dwóch następujących po sobie spółgłosek – **ш**, **т** (**щанд** – *sztand* – stoisko).
Miękkość spółgłosek jest bardzo ograniczona, czasem ledwo wyczuwalna. Nie występują zmiękczenia na końcu wyrazu.

Akcent

Akcent w języku bułgarskim jest ruchomy – może padać na różne zgłoski w wyrazach oraz zmieniać miejsce w różnych formach tego samego wyrazu, np.: **седя̀** – *sedia* – siedzę, **сѐднах** – *sednach* – usiadłem/usiadłam; **врѐме** – *wreme* – czas, **времена̀** – *wremena* – czasy. W niektórych wypadkach akcent decyduje o znaczeniu identycznie napisanych wyrazów, np.: **пàри** – *pari* – parzy, **парѝ** – *pari* – pieniądze.

1. Najważniejsze zwroty
Най-важни изрази *nàjważni ìzrazi*

1.1. Mów śmiało

Co słychać?	***Как си?/Какво ново при теб?*** *kàk si?/kakwò nòwo pri teb?* (jeśli jesteś na ty); ***Как сте?/ Какво ново при вас?*** *kàk ste?/ kakwò nòwo pri wàs?* (jeśli jesteś na pan/pani albo w lm.)
Cześć	***Здравей*** *zdrawèj*
Dzień dobry	***Добро утро*** *dobrò ùtro* (rano, do godziny 9-10); ***Добър ден*** *dòbyr den* (w ciągu dnia)
Dobry wieczór	***Добър вечер*** *dòbyr wèczer*
Do widzenia, do zobaczenia	***Довиждане*** *dowìżdane*
Dobranoc	***Лека нощ*** *lèka noszt*
Przepraszam (przykro mi)	***Извинявай.*** *izwiniàwaj* (jeśli jesteś na ty); ***Извинявайте/ Извинете.*** *izwiniàwajte/ izwinète* (jeśli jesteś na pan/ pani)
Przepraszam… (w pytaniach o drogę, czas...)	***Извинявай/Ако обичаш...*** *izwiniàwaj/ako obìczasz;* (jeśli jesteś na ty) ***Извинете/Ако обичате...*** *izwinète/ako obìczate;* (jeśli jesteś na pan/pani)

Nie ma za co.	***Няма защо*** *niàma zasztò*
Nie szkodzi/Nic się nie stało.	***Нищо не е станало.*** *nìszto ne e stànało*
Dziękuję.	***Благодаря (мерси).*** *błagodarià (mersì)*
Bardzo panu/pani dziękuję.	***Много Ви благодаря, (господине/госпожо).*** *mnogo wi błagodarià (gospodìne/gospòżo)*
Z przyjemnością	***С удоволствие*** *s udowòlstwie*
Nazywam się…	***Казвам се…*** *kàzwam se…*
Jestem Polakiem/Polką.	***Аз съм поляк/полякиня.*** *az sym poliàk/poliakìnia*
Mam (…) lat. A pan/pani?	***Аз съм на (…) години. А Вие, (господине/госпожо)?*** *az sym na (…) godìni. a wìje, (gospodìne/gospòżo)?*
Oto mój numer telefonu.	***Това е телефонният ми номер.*** *towà e telefònnijat mi nòmer*
Jak się pan/pani nazywa?	***Как се казвате, господине/госпожо?*** *kak se kàzwate, gospodìne/gospòżo?*
Jak to się nazywa po bułgarsku?	***Как се казва това на български?*** *kak se kàzwa towà na bỳłgarski?*
Może pan/pani to powtórzyć?	***(Господине/Госпожо), може ли да повторите?*** *(gospodìne/gospòżo), mòże li da powtòrite?*

Nie mówię dobrze po bułgarsku.	***Не говоря добре български.*** *ne gowòria dobrè bʏ̀łgarski*
Czy mówi pan/pani po angielsku?	***(Господине/Госпожо), говорите ли английски?*** *(gospodìne/gospòżo), gowòrite li anglìjski?*
Czy może mi pan/pani pomóc?	***(Господине/Госпожо), можете ли да ми помогнете?*** *(gospodìne/gospòżo), mòżete li da mi pomògnete?*
Nie rozumiem.	***Не разбирам.*** *ne razbìram*
Nie słyszę pana/pani dobrze.	***Не ви чувам добре, (господине/госпожо).*** *ne wi czùwam dobrè (gospodìne/gospòżo)*
Nie mogę.	***Не мога.*** *ne mòga*
Nie wiem.	***Не знам.*** *ne znàm*
Proszę mówić wolniej.	***Говорете по-бавно.*** *goworète pòbawno*
Proszę to napisać.	***Моля, напишете това.*** *mòlia, napiszète towà*
Szukam tego adresu.	***Търся този адрес.*** *tʏ̀rsja tòzi adrès*
Idę do…	***Отивам до…*** *otìwam do*
Gdzie się znajduje polska ambasada?	***Къде се намира полското посолство?*** *kydè se namìra pòłskoto posòłstwo?*
Gdzie się znajduje polski konsulat?	***Къде се намира полското консулство?*** *kydè se namìra pòłskoto kònsułstwo?*

Gdzie mogę zaparkować?	***Къде мога да паркирам?*** *kydè mògа da parkìram?*
Jak dostać się do…?	***Как да стигна до…?*** *kak da stìgna do*
Gdzie mogę znaleźć…?	***Къде мога да намеря…?*** *kydè mògа da namèria…?*
Jestem śpiący/śpiąca.	***Спи ми се.*** *spì mi se*
Jestem zmęczony/zmęczona.	***Изморен/изморена съм.*** *izmorèn/izmorèna sym*
Czy pan/pani wie, czy…?	***(Господине/Госпожо), знаете ли дали…?*** *(gospodìne/gospòżo), znàete li dalì…*
Zgubiłem/Zgubiłam dokumenty.	***Изгубих си документите.*** *izgùbich si dokumèntite*
Zgubiłem/Zgubiłam się.	***Изгубих се.*** *izgùbich se*
Co pan/pani myśli o…?	***(Господине/Госпожо), какво мислите за…?*** *(gospodìne/gospòżo), kakwò mìslite za…*
Co to?	***Какво е това?*** *kakwò e towà?*
Jest pan pewien/Jest pani pewna?	***Сигурен/сигурна ли сте, (господине/госпожо)?*** *sìguren/sìgurna li ste, (gospodìne/gospòżo)?*
Jestem pewny/pewna, że…	***Сигурен/сигурна съм, че…*** *sìguren/sìgurna sym, cze…*
Czy mogę?	***Мога ли?*** *mògа li?*
Chciałbym odpocząć.	***Бих искал да си почина.*** *bich ìskał da si poczìna*

Ile mamy czasu?	***Колко време имаме?*** *kòłko wrème ìmame?*
Może być (zgadzam się).	***Може (съгласен съм).*** *mòże (sygłàsen sym)*
To prawda.	***Да, наистина.*** *da, naìstina*
Nie ma.	***Няма.*** *nìama*
Czyja to wina?	***Кой е виновен?*** *koj e winòwen?*
To nie moja wina.	***Аз не съм виновен/виновна.*** *az ne sỳm winòwen/winòwna*
Nie zgadzam się.	***Не съм съгласен/съгласна.*** *ne sym sygłàsen/sygłàsna*
Spieszę się.	***Бързам.*** *bỳrzam*
Zaraz wracam.	***Сега ще се върна.*** *segà szte se wỳrna*

1.2. Porozmawiaj

– ***Извинете господине, говорите ли български?***
izwinète gospodìne, gowòrite li bỳłgarski?
Przepraszam, czy pan mówi po bułgarsku?

– ***Уви, съвсем малко.***
uwì, sywsèm màłko
Niestety, tylko troszeczkę.

– ***Но разбирате като говоря?***
no razbìrate kato gowòria?
Ale rozumie pan, jak mówię?

– ***Да, разбирам малко, но не всичко.***
da, razbìram màłko, no nè wsìczko
Tak, rozumiem trochę, ale nie wszystko.

– ***Здравей, Стефане. Как си?***
zdrawèj stèfane; kàk si?
Cześć, Stefan. Jak się masz?

– ***Добре, благодаря. А ти?***
dobrè, błagodarià; a tì?
Dobrze, dzięki. A ty?

– ***Също добре. Утре заминавам на почивка.***
sỳszto dobrè; ùtre zaminàwam na poczìwka
Też dobrze. Jutro wyjeżdżam na wakacje.

– ***На тебе ти е добре!***
na tèbe ti e dobrè
Ale ci dobrze!

– ***Извинете, къде са тоалетните?***
izwinète, kydè sa toalètnite?
Przepraszam, gdzie są toalety?

– ***Там вътре, на края на коридора. Мъжките са отляво.***
tam wỳtre, na kràja na koridòra; mỳżkite sa otliàwo
Tam w głębi, na końcu korytarza. Męskie są po lewej stronie.

– ***За трети път съм в България и говоря малко български.***
za trèti pyt sym w byłgàrja i gowòria màłko bỳłgarski
Jestem po raz trzeci w Bułgarii i mówię trochę po bułgarsku.

– ***Говорите много добре, всичко разбирам.***
gowòrite mnògo dobrè, wsìczko razbìram
Mówi pani bardzo dobrze, wszystko rozumiem.

– ***Много сте мил, господине. Старая се, но това е много трудно.***
mnògo ste mìł, gospodìne; staràja se, no towà e mnògo trùdno
Bardzo pan miły. Staram się, ale to bardzo trudne.

– ***Ходили ли сте на курс по български?***
chòdili li ste na kurs po bỳłgarski?
Czy chodziła pani na kurs bułgarskiego?

– ***Не, уча се сама. Обичам да идвам до България. Прекрасна страна.***
ne, ùcza se samà; obìczam da ìdwam do byłgàrja; prekràsna stranà
Nie, uczę się sama. Lubię przyjeżdżać do Bułgarii. To piękny kraj.

1.3. Słówka

bez (czegoś)	***без*** *bèz*
blisko	***близо*** *blìzo*
być może	***може би*** *może bì*
chcieć	***искам*** *ìskam*
chłopiec	***момче*** *momczè*
co (słucham, proszę)?	***моля?*** *mòlia?*
co?	***какво?*** *kakwò?*
czekać	***чакам*** *czàkam*
czyj?	***чий*** *czij?*
czynne	***отворено/работи*** *otwòreno/rabòti*

daleko	***далеко (далече, далеч)*** *dalèko (dalècze, dalècz)*
dlaczego?	***защо?*** *zasztò?*
dobrze	***добре*** *dobrè*
dobrze (zgoda)	***добре/съгласен/съгласна съм*** *dobrè/sygłàsen/sygłàsna sym*
drogi	***скъп*** *skyp*
duży	***голям*** *goliàm*
dziecko	***дете*** *detè*
dziewczyna	***момиче*** *momìcze*
dzisiaj	***днес*** *dnes*
gdzie?	***къде?*** *kydè?*
gorący	***горещ*** *gorèszt*
ile?	***колко?*** *kòłko?*
iść, jechać	***вървя, пътувам*** *wyrwià, pytùwam*
jutro	***утре*** *ùtre*
kiedy?	***кога?*** *kogà?*
kto?	***кой?*** *koj?*
mały	***малък*** *màłyk*
mieć	***имам*** *ìmam*
mniej	***по-малко*** *pòmałko*
mówić	***говоря*** *gowòria*
nie	***не*** *ne*
nieczynne (zamknięte)	***не работи (затворено)*** *ne rabòti (zatwòreno)*

nigdy	***никога*** *nìkoga*
paszport	***паспорт*** *paspòrt*
podróż	***пътуване*** *pytùwane*
potrzebować	***имам нужда*** *ìmam nùżda*
powiedzieć	***казвам*** *kàzwam*
później	***по-късно*** *pòkysno*
tak	***да*** *da*
tam	***там*** *tam*
tamten	***онзи*** *ònzi*
tani	***евтин*** *èwtin*
ten	***този*** *tòzi*
teraz	***сега*** *segà*
toaleta	***тоалетна*** *toalètna*
turystyka	***туризъм*** *turìzym*
tutaj	***тук (тука)*** *tuk (tùka)*
wakacje	***ваканция*** *wakàncija*
wczoraj	***вчера*** *wczèra*
więcej	***повече*** *pòwecze*
wracać	***идвам пак*** *ìdwam pak*
z	***с (със)*** *s (sys)*
zimny	***студен*** *studèn*
źle	***зле (лошо)*** *zle (łòszo)*
zły	***лош*** *łosz*